

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIAȚIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COEA.

CUPRINSUL:

	Pag.
E. O.: Țineți-vă portul	391
Comuna „Viitorul“	393
Dr. P. Șpan: Moțul și firea lui	396
Săteanul: Plugăria fără ogor	399
Stuparul: Roiii măiestriți în coșnițele de năiele	400
N. Hamsea: Mașinile în agricultură	401
Gh. Tulbure: Din popor	402
Știri	403

Înștiințare.

Rugăm pe toți câți au binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament.
Administrația foii „ȚARA NOASTRĂ“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mâni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărânimii să o răspândească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămânal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an 4 cor.

Pe jumătate de an 2 „

Pe trei luni 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărâניה — preoții și învățătorii — sânt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sânt în legătură cu trebile țărânimii. Indesebi primim bucuros articole cu povețe economice, precum — și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sânt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul:	REDACTOR:	Redacția și administrația:
Pe un an 4 cor.	OCTAVIAN GOGA.	Sibiu (Nagyszeben)
Pe o jumătate de an 2 „		Str. morii, 6.
Pe trei luni 1 „		
Pentru România 6 Lei		

ȚINEȚI-VĂ PORTUL.

Frumos port avem noi, dragii mei, de mai frumos nu se poate. Mânile nevestelor noastre chindisesc puișori și bănicei, cari de cari mai mândri și mai frumoși, țeș crătințe înflorite și împănate de gândești că-s scrise nu alta și se uită lumea aminune la ele. Au nevestele noastre și brâne frumoase și ii mândre și năframe și chindeie de pus în cap pe cari le potrivesc mai frumos ca ori cine.

Noi bărbații încă avem din mila lui Dumnezeu portul nostru românesc, ca și al femeilor, *moștenit din moși-strămoși* cu opinci, cu cioareci, cu cămași cu mâneci largi și aduse pe sub șerpar până pe aproape de genunchi, cu căciulă ori cu pălărie, cu cojoc ori cu zeche și în sfârșit cu toate celelalte, cari-l fac pe Român de-așă, încât când îl vezi gândești și zici: Unu-i Român pe lumea asta și pace...

Giaba însă că vremurile astea întoarse de astăzi is făcute tot pe schimonoseli și pe lucruri nouă...

Numai ce-l vezi pe cutare, că-și strâmtează mânecile dela cămașe și-și pune bumbi, vezi Doamne îi stă mai bine și nu și le moaie în toate cele, nătărău de el; ba ce-l vezi pe altul că-și înhamă niște cismoaie cât o zi de post, de de-abia și le târâie după el ca un sas bătrân, altul apoi mai dihai decât aceștia crede că-i

stă bine dacă se împopoțonează cu un țugui de pălărie nemțească în cap. Doamne apără... curată batjocură.

Muierile apoi îs și mai și. Bagseama or fi mai slabe de înger, că le ademeneste toată nimicura și ce-i dreptul le-a mai fi trăgând câte-odată de mânecă și lenea să-raca, că mare doamnă-i ea.

Stanca din coastă și-a pus cipcă, cumpărată dela nu știu ce jidov din oraș, în loc de chindiseală, ci-că nu-i dă atâta lucru. Crez și eu, numai cât te-a ținea draga mea? Știe doar lumea întreagă că marfă mai slabă ca jidovu nu vinde nime. Și-apoi nu-s mai frumoși puișorii și băniceii tăi decât împestrițeala aia de colori? Chiar și în viața de toate zilele jidovului îi place tot ce-i tulbure, așa și acolo în mirozenia aceea ce ți-o vinde ție amestecă tot felul de colori; verde, care nici odată nu-i în chipul ierbii lăsată de D-zeu drăguțu, vânăț, care nici pe departe nu seamănă cu seninul bolții cerului și roșu-negru ca păcura că așa-i place jidanului...

Chiva de peste uliță și-a cumpărat și ea o zdreanță de rochie, pentrucă, vezi, la ce să mai țese crătințe și să mai spele poalele, tot lucruri de nimic și pierdere de vreme. Lenea să-raca, cum am zis mai adineaori.

Astă-vară apoi am fost într'un sat pe unde nu mai umblasem de mult și vă spun drept m'am crucit nu altceva. Toate fetele erau cu coadele lăsate pe spate ca săsoicile, ba-și mai acățaseră și niște frunze numai ca alea 'n cosițe. Ce-o mai fi și asta Doamne? Coadă veacului, mă gândeam. Numai mierțele săsoaicelor să și le mai fi așezat în cap, c'apoi erau curat ca niște cămile.

Dumnezeu doar de-aceea a lăsat și portul pe fața pământului, ca să se poată deschilini Românul de Sas, de Ungur și de alte nații străine nu numai prin grai ci și prin înfățișare.

Închipuieșteți numai, dragă cetitorule, că odată mergând pe drum ar strigă cineva după tine: «Mă Honț, mă, ian stai o țără», nu știu zău veniți-ar la socoteală, ori ba.

De altfel din încrucișarea aceasta a porturilor se mai naște iară năcaz și un păcat ne mai pomenit de mare, strigător la cer: *înstrăinarea de neamul tău*. N'o să credeți asta. Să întrebați însă despre Românii din Săcuime, cum s'au unгурit ei? O să vedeți că mai întâi și-au lăsat *portul* după aceea au început a strigă la joc:

«Asta-i lelea chedveșa
Nu ști fierbe leveșa.»

adecă și-au pocit limba, după aceea stricându-și limba din ce în ce, încetul cu încetul s'au unгурit de tot, așa fel încât astăzi rar mai întâlnești Român prin părțile acelea, cu care să te poți înțelege cum se cade.

Țineți-vă dar portul, dragii mei, pentru legea, pentru limba și neamul nostru, neam cu care altul pe sub soare nu se poate asemăna. E. O.

COMUNA „VIITORUL“.

III. Păstorul cel bun.

După mulți ani de osândă bunul Dzeu trimite comunei «Viitorul» un păstor, despre care sfânta scriptură zice că . . . *își pune sufletul pentru oi*. Este preotul Ion Peptea. Abiã de 6 ani în această comună, bătută până acum de Dzeu, preotul nostru isbutește să oprească poporul tocmai la marginea prăpastiei și să-l îndrume la o întoarcere spre bine, care umple de bucurie inimile tuturor.

Când, la venirea sa în comuna «Viitorul», tinărul preot a dat de atâta sărăcie, atâta ticăloșie și atâta răutate că s'a cutremurat în tot sufletul și la început, pe cum însuș spune, i-a venit să-și piardă orice nădejde de îndreptare a relelor. Dar, în sfârșit, se reculege, și nu scapă nici pe o clipă din vedere datorințele de păstor ale bunului preot. Insuș dânsul ne spune:

«Văzând atâta sărăcie, atâta răutate, atâta îndărătnicie și alte păcate fără număr, eram pe aci să-mi blastăm ursita și să iau lumea 'n cap. Dar, de câteori dam de o piedecă — și dam la tot pasul, — și de câteori mi-se iviau în cale greutăți mari, întotdeauna îmi aduceam aminte de jertfele aduse pentru cei răi și nepricepuți de Mântuitorul Christos, de apostoli și mucenici. Din pildele acestora luam îndemn, curaj și îndelungă-răbdare. Astfel am început și urmat lucrarea mea apostolească în comuna «Viitorul».

«Mi-am zis: poporul din această comună s'a lăpădat de *obiceuirile* sale bune și s'a depărtat de *legea*, din care bunii și străbunii lui au luat virtutea de a se *mulțămî cu puțin, mângăierea pentru timpuri grele și tăria de a răbdă îndelung*.

«Mi-am zis mai departe: pe acest popor l-a părăsit *tăria credinții* și el nu mai are *iubire adevărată nici cătră D-zeu nici cătră fratele și vecinul său*. Ce se va face el fără *credința*, care curăță sufletele și fără de care *știința și bogăția* sunt mijloace pentru săvârșirea faptelor rele? Ce se va alege de el, mai ales, sărac și stricat fiind?

«Am venit în sfârșit la încredințarea că numai prin *biserica* el va putea ajunge la biruință.

«Astfel am început — cum se zice — să mișc toate pietrele pentru o ajungere la țanta dorită.

«In cele dintâi săptămâni grija de căpetenie mi-a fost să cunosc relele de cari poporul meu suferea și să aduc în rând bun casa lui D-zeu. Relele le-am cunoscut îngrabă; dar eră grea delăturarea lor, pentrucă se prea înrădăcinase în suflete.

«Prin mai multe cuvântări despre *Casa lui D-zeu* am isbutit să deschid inima câtorva femei față de aceasta. Cu îndrumarea mea și cu ajutorul soției mele, a preotesei, în scurt timp, biserica eră ca un păhar. Pretutindenii măturat, frecat și spălat. Toate lucrurile bine rânduite înlăuntru și curățit și rânduit și împrejurul bisericii. O inimă bună de femeie dela oraș a dăruit pentru biserică un rând de odăjdii frumoase.

«Pentruca slujba și toate învățăturile să pătrundă mai îngrabă și mai cu putere în suflete am chemat într'ajutor pe preoții cei mai harnici și mai cinstiți din comunele vecine. Am pus la cale împreună cu ei, un șir întreg de sărbări și cuvântări bisericesti. Pe popor l-am pregătit înainte despre ceeace are să se facă, așa că, în vederea unui lucru nemai pomenit în comună, s'a înfățișat un număr destul de frumos de popor.

«Sâmbătă la amiază cinci frați preoți, cu învățătorii și cantorii și chiar și cu popor din comunele lor, au sosit în comuna «Viitorul». Indată după sosire ne-am înțeles pe deplin cum avem să urmăm în săvârșirea slujbelor. Clopotele au început să sune și să cheme poporul la rugăciuni și în scurt timp eră adunată o mulțime destul de mare.

«Luminile se aprind, noi, preoții ne îmbrăcăm, toți, în odăjdiile cele mai frumoase, fumul de tămâie seridică și slujba începe în mod vrednic și înălțător. Cântăreții aduși de preoți cântă împreună înălțând frumseța slujbei dumnezeiești. Slujba place poporului. La sfârșit unul dintre preoți cuvintează despre *uriciunea păcatului*, iar al doilea *despre spovedanie, cuminecătura și pocăință*. Pe urmă se încep spovedania și toți preoții urmează să spovedească până târziu în noapte.

Tărani din vama Buzenului.

Duminecă dimineața slujba se începe mai de timpuriu ca de obicei și se săvârșește cu multă vrednicie. Popor este mai număros decât la vecernie. După evanghelie unul dintre preoți vorbește despre *credință*; la sfârșit cei spovediți eri, se cuminecă.

«Slujba se urmează la mormintele din jurul bisericii, făcându-se rugăciuni pentru iertarea păcatelor celor răposați. Urmează o cuvântare despre *Nădejdea în ajutorul lui D-zeu și despre nădejdea învierii morților*,

«Incepe apoi iarăș spovedania, care ține aproape până la amiază.

«După amiază, la vecernie, popor mult la biserică și slujbă frumoasă. Unul dintre preoți ține o cuvântare despre *Dragostea cătră D-zeu* și altul despre *Dragostea cătră deaproapele*. Urmează spovedanie.

«Luni, fiind sărbătoare, aproape tot satul a tras la biserică. Cei spovediți eri, s'au cuminecat. Unul dintre preoți a vorbit despre *datorințele cătră biserică*, altul despre *datorințele pentru bunacrestere a copiilor*. La sfârșit s'a spovedit o parte a celor rămași nespovediți eri și alaltăeri, așa că abiă câțiva destrăbalați din comună nu s'au făcut părtași ai acestui obicei frumos creștinesc, de a se împreună cu sfintele taine.

«După amiază vecernie și predică despre *Muncă și păstrare*.

«Cu acestea sărbătorile cele frumoase s'au încheiat. Ele însă nu au trecut înzadar, ci au fost hotăritoare pentru începerea unei vieți mai vrednice în comuna «Viitorul». De aceea ele se repetă în fiecare an odată».

MOTUL ȘI FIREA LUI.

Multe se mai vorbesc și multe se mai scriu și despre acest soi de neam românesc. Fost-a el și lăudat, fost-a el și hulit; chemat a fost și n'a venit, huiduit a fost și s'a întors. De glumă și de șagă n'a fost parte de Român să-l întreacă. Păcălitor mai blăstămat nu s'a dat pe fața pământului. Până și cel mai redus la găvălie îți trânteste câte una de rămăi uimit. Ca fiu de *mof*, vi-o spun aceasta în toată sinceritatea inimii mele. La lucrul câmpului, la sapă de cucuruz, la coasă, secere și prășit de păpușoiu, de dimineța până seara tot în răsete și hohote o duc. Mai mare, ți-e dragul să petreci în mijlocul lor; atâtea mai știu spune; atâtea glumesc, încât îți trece ziua ca un ceas.

Dar draguț e el și în cântecele lui. Colea, primăvara, vara și toamna, când se înșiră pe *Valea Arieșului* dela *Vidra*, *Scărișoara* și *Albac*, pe drumul, ce duce dealungul *Arieșului* spre *Turda*, câte 20 cai cu ciubere pe spate și motul merge tândălinind la coada calului și mai strigând: „Cea la *irima* drumului, ragă smeu în tine“; să-l auzi, cum *doinește* de frumos. Mai ales în nopți senine, te trezește din somn prin glasul lui cel pătrunzător, dulce și sonor. Aproape toți sunt cântăreți, căci așa-i face aerul bradului

și dulcea melodie a privighitoarei. E un deliciu să-i auzi pe la miez de noapte *horind*. Ei așa zic, când cântă, că: *horese*.

Moțul, care cutreieră toate colțurile Ardealului, străbate în Ungaria pe șesurile ei întinse, până la Tisa; ba chiar până în *Sârbia* și *Croația*.

De multeori trece cu ciubere și în *România*.

Numele de „*Moț*“ e foarte răspândit atât în graiul viu al poporului, ce poartă numele de „poporul românesc“, cât și în literatura scrisă.

Și nu este suflet de om cu pretenția de a fi socotit de „cult“, să nu tresalte la pronunțarea acestui nume. Și oare de ce? Un fior dulce și scânteietor îi străbate toate arteriile vieții, când se gândește, ce reminiscențe sunt legate de *moțul istoric*. Durere! numai moțul istoric ne mai transplântă în regiuni sublime, căci *moțul* actual abia mai scăpărează ici colea: câte o mică licărire din duhul vremurilor trecute.

Cu toate astea în viața lui cea strâmtă și *strâmtorată* este el tot așa de interesant și vrednic de considerația neamului, ca și în trecutul său istoric.

Puțină străbateră în manifestațiile vieții lui, cum ea se desfășură *tainic* și pentru un ochiu străin mai mult nebăgată în seamă, *te umple de uimire, măreția și adâncimea* ce zace în *sufletul* acestui neam de oameni.

II.

Oricât de mult s'ar roști sau s'ar scrie numele „*Moț*“ totuș cu oarecare amărăciune vedem, cum lumea nu e în curat cu numirea aceasta. Mie ca unul, care m'am născut și am crescut în creierii „*Munților-Apuseni*“ abia prin gimnaziul superior, la Blaj, mi-a fost dat să aud și să înțeleg, că și eu sunt „*Moț*“.

Până eram copil mic, la casa părintească, îmi aduc aminte, cum bunica le zicea celor-ce veniau la *târgul* (bulciul) Lupșii, că sunt „*Țopi*“, dacă erau locuitori din comunele mai sus situate decât *Câmpenii*. Mai târziu, când am fost dus la școala unghurească dela *Trăscău*, știu că ne batjocureau *Ungurii* cu cuvintele: „*Mokány*“. Pare, că și acum mai aud, cum ne ziceau *Săcuii*:

„Oláh moré, Butyboré
Tudom apád hol laké
Kürtös Kemenezébe“.

Vai, cum ne supăram, cei vr'o 10—12 copilași pe vorbele astea, dar fiind noi puțini, nu ne puteam răsbună. Se mai în-

tâmplă câteodată, că prindeam la strâmtoare câte pe unul, atunci vai! de capul lui. Mi-aduc aminte, cum strâmtorat eu odată am scos o brișcută și apărându-mă cu ea, pe unul l'am scrintit la ochi, de a rămas orb și orb e și azi de acel ochiu.

Destul, că cu numirea de Moț m'am întâlnit foarte târziu și de atunci mereu mi-am dat seamă să cuprind sub această numire populația acestor munți și vă mărturisese încă nu am ajuns la o hotărîre definitivă.

Voiu face o mică încercare să clarific această chestie, înainte de-a păși la cercetarea felului, cum trăiește Moțul și cum cari ar fi însușirile lui *caracteristice*.

III.

Locuitorii Munților-Apuseni nu se numesc între sine „Moți“, cel puțin mie nu mi s'a dat să-i aud, poreclindu-se astfel, nici odată. Eu cred, că numirea le-a fost dată de străini și mai ales de Unguri, căci ea provine dela împletirea părului în *chică*, obiceiul, pe care astăzi îl poți întâlni numai foarte rar, ici colea la câte un bătrân conservativ.

Astfel de bătrâni nu-și tăiau părul, ci-l împleteau formând o *chică*, pe care o purtau dată peste umăr pe piept înainte. Când eram copil, vedeam demulțori și bărbați cu *două chici*, bogați fiind în păr. Spre deosebire de fete ei dau *chicile* înainte. Astăzi la noi în sat durere mai este numai tatăl meu, care odată cu capul n'a voit să-și tundă părul, oricât am căutat să-l convingem, că e mai bine cu părul tuns. În tipuri vedem și pe Horia, purtând *chică*.

Părăsirea acestui obicei nu s'a făcut deodată, ci pe rând. Mai întâiu s'a părăsit obiceiul de a se împleti părul, fiindcă da: prea mult de lucru. Astfel au început să-l rețeze. Cu rețezarea au tot mers înainte, pânăce tundeau tot capul, lăsând numai o coamă dealungul frunții. Această transformare o am băgat eu de seamă, căci ea s'a îndeplinit în cele două-trei decenii din urmă. Astăzi se tund în toată forma.

Interesant e a se ști și aceea, că Moțul nu poartă barbă, el se rade și ce-i mai mult își rețează și mustețele; un vechiu obicei în Munții-Apuseni.

Pe aici, pela oamenii din orașe, abia de un an-doi se practică de unii acest obicei, ce se zice a fi de origine engleză. Până la Englezi au trebuit să încerce inteligența *săsească* și *românească* să imprumute acest obicei, când eră mai simplu, să-l fi luat dela Moți.

Dr. P. Șpan.

PLUGĂRIA FĂRĂ OGOR.

Am arătat cu alt prilej că ogorul e piedecă a unei plugării cuminte și că trebuie stăruit ca el să se schimbe într'un isvor de câștig prețios și trainic.

Aceasta se poate, fără îndoială, mai bine acolo, unde hotarul comunei e comassat și fiecare proprietar își are pământul la un loc, într'o tablă sau în două. Unde pământul e comassat proprietarul poate să-și întocmească economia așa, ca să-i aducă câștig mult mai mare decât acolo unde hotarul nu e comassat, pentrucă nu trebuie să țină seamă decât de folosul său și de trebuințele sale și astfel poate să nu lase nicicând ogor sau numai de tot rar, la 6—8—10 ani odată.

Nu e așa însă unde hotarul nu e comassat. Aici nu se poate lucra după dorința și trebuința, ci fiecare trebuie să țină seamă de rândul făcut lege prin un obicei îndelungat, și tocmai de aceea socotit ca un lucru cu neputință de a fi schimbat și care trebuie așa să rămână pentru vecie. Și totuș trebuie să se schimbe odată. Cu cât mai îngrabă cu atât mai bine.

Știți dvoastră ce face plugarul cu moșia împărțită în mulțime de sorte sau fășii de pământ? Abia implântă plugul într'un loc și, întorcând câteva brezde, e și gata. Astfel pleacă la alt loc, unde iarăș nu are mult de lucrat și trebuie să plece la alt loc sau acasă. Sdroabă mare pe om și vite, pierdere de timp cu umbletul incoace și 'ncolo, iar treabă puțină. Tot așa se întâmplă la coasă și mai ales la uscatul fânului, la secerat, cules și cărat. Alergătură multă, treabă puțină. Alergăturile se fac perzând timpul; pierderea de timp e pierdere de lucru și pierderea de lucru, pierdere de câștig. Aceste pierderi sunt foarte mari; mari pentru fiecare plugar, și nesămuite pentru locuitorii unei comune și mai ales ai unei țări. Tocmai de aceea plugarii trebuie să stăruie mereu, ca moșia să o aibă cât mai neîmpărțită sau mai comassată pentruca astfel să o poată lucra cu folos cât mai mare.

Dar și până la comassarea hotarului s'ar putea găsi chip și mod în multe comune de a o rupe cu ogorul sterp.

Piedeca cea mai mare ce stă în calea acestei înnoiri foloșitoare este *pășunatul*. Plugarilor noștri li-se pare un lucru cu neputință să se lipsească de pășunatul miriștilor, al cucurușiștilor și al ogorului tot la al treilea an. Și totuș s'ar putea și ar trebui să se facă. Dacă o adunare de popor dintr'o comună ar hotări așa, nime nu s'ar pune împotriva acestei hotăriri.

În această întâmplare fiecare plugar ar avea mână slobodă de a folosi cât mai bine locurile sale și a nu mai lăsa ogor.

În locul ogoarălor sterpe s'ar putea sămăna trifoiu și alte ierburi de nutreț, cari ar fi cel puțin întreit mai folositoare, prin belșugul de hrană bună și multă ce ar îmbia pe seama vitelor.

Iată una din căile ce au să ducă pe plugar la bunăstare și mulțămire. Cercați și veți vedea că e bine!

Săteanul.

ROII MĂESTRIȚI

IN

COȘNIȚELE DE NUIELE.

Unde se găsește la casă un moș bătrân sau o bunică ori apoi altă persoană cari să privegheze și asupra roirii și să prindă roii, acolo e cât se poate de bine. Unde însă nu se găsește o astfel de persoană e cât de rău. Pentru 2—3 stupi nu se plătește să clocească cu săptămânile, acasă în toiul lucrului, un om de muncă. De aceea e bine ca stuparul să știe face și roi măestriți. Acești roi se pot face numai din stupi puternici, adecă bogați în albine și miere. Timpul cel mai potrivit este în Maiu și Iunie și anume dimineața, înainte de a pleca în câmp, sau apoi în vre-o duminică ori sârbătoare, pentru a nu fi reținuți dela alte lucruri. Roiul măestrit se face prin alungarea albinelor. Iată cum:

Se ia în cutare zi caldă, o coșniță goală, curățită în regulă și unsă cu mătăcină, se pune cu gura în jos deasupra coșniței, din care voim să alungăm albinele și, ca să nu poată sbura, locul unde se ating coșnițele se leagă bine cu un ștergar. Iar pentruca coșnițele să stee nemișcate, e bine să fie răzimate și legate de o scară pusă de-a costișul lângă un părete, lângă un pom sau alt lucru.

Acum se începe baterea cu palmele a coșniței, în care sunt albinele și anume dela vârf, urmânduse astfel după scurte intreruperi, dar din ce în ce mai tare înspre partea din sus a coșniței. În învălmășala aceasta albinele încep a se trage în coșnița goală, adesea și matca, rămânând din jos numai albinele, care n'au sburat încă pe afară și care au să acopere și să îngrijească puii astupați, cei neastupați și ouăle.

În timp de un pătrar sau o jumătate de oră acest lucru e gata. Spre a ne incredința dacă matca cu albinele au trecut în coșnița goală, mai avem să facem iată ce:

Așternem jos o față de masă și luăm coșnița, în care am alungat albinele, o întorcem încetșor cu gura în sus și stropim albinele cu apă, apoi lovim pereții coșniței cu palmele, ca să cadă toate albinele înspre fundul coșniței. Pe urmă smăncim odată de coșniță și albinele cad pe fața de masă. Acum, o altă coșniță, bine pregătită, se pune pe fața de masă, dar să fie puțin ridicată deoparte cu o bucată de lemn.

Albinele se trag numai decât rânduri-rânduri în această coșniță și în calea lor le urmăim cu cea mai mare băgare de seamă. Dacă vedem matca între albine, roiul măiestrit e gata. Dupăce albinele au intrat în coșniță, aceasta se pune în stupină în locul coșniței, din care am făcut roiul măiestrit și unde în tot timpul lucrării trebuie să fie pusă o altă coșniță goală, în care să se adune albinele sosite din câmp. Din această coșniță, scuturate fiind jos, toate albinele zboară în coșnița cu roiul măiestrit.

Întâmplându-se să nu fi eșit și matca cu albinele alungate, punem din nou coșnița goală deasupra celei cu matca și facem ce am mai făcut; albinele iar le deșertăm pe fața de masă, dupăce le-am stropit bine cu apă și le urmărim, ca să vedem matca.

Coșnița, din care am făcut roiul măiestrit, o strămutăm aiurea.

Pentru săvârșirea acestor lucrări stuparul trebuie să aibă un obrăzar anume, cu care să-și scutească fața de împunsături.

Stuparul.

MAȘINILE ÎN AGRICULTURĂ.

Pe la începutul veacului al XIX-lea puterea vaporului (abotului) începe a fi întrebuințată la vapoară (corăbii), se inventează (se descoper) locomotivele (mașinile dela căile ferate) și drumul de fier. Intemeietorul e *Stephenson* la anul 1829. Cât de mare folos a adus acest nou mijloc de mișcare: industriei, negoțului și peste tot înaintării și civilizației, putem judeca de pe uimitoarea-i și grabnica-i răspândire pe tot pământul. Vaporul a transformat industria, a ușurat înmiit transportul mărfurilor, a înlesnit în mod nemai pomenit legătura între orașe și țări — mai rămâneă acum să-și arete înrăurirea binefăcătoare și asupra agriculturii. Pe zi ce merge puterile întrebuințate în agricultură se dovedesc neindestulitoare. Pământul pentru a rodi trebuie săpat cât mai adânc, lucru ce nu se poate face cu plugul cel simplu tras de animale. Numai puterea uriașă produsă de vapor poate purtă pluguri uriașe și răsturnă brazde mari. În țări ca *America*,

pe zi ce merge, mașina cu aburi e nedeslipit tovarăș în toate lucrările de plugărie, cu ea se ară, se grapă, se samănă, se cosește etc. Astfel puterile animalelor și oamenilor sunt economisite (cruțate) pentru alte lucrări. Cu cât s'ar întrebuiță și la noi mai multe mașini, cu atât s'ar produce mai multă muncă. La noi — din nenorocire — mașinile agricole sunt mai puțin introduse. Cel mult le-au introdus unii agricultori mari; cei mai mulți lucrează încă destul de primitiv. În *Rusia* 9 din 10 părți ale populației (locuitorilor) se ocupă cu agricultura, în America însă, unde exportul de cereale (trimiterea în alte țări a bucatelor), vitelor, ș. a. e atât de mare, că numai o *zecime* din totalul populației se indeletnicește cu agricultura. Aceasta-i din cauză că în America mașinile de tot felul sunt introduse în agricultură. De aici provine, că noi nu putem ține piept concurenței Americii. În America de Nord cu douăzeci de ani în urmă erau 175,000 de secerătoare, cari lucrau cât un milion și jumătate de lucrători, economizând astfel 100.000,000 de franci. Iată ce zice *L. Bourdeau* într'o lucrare a sa: „Când plugul cu aburi, trăgând 4 brazde de odată, va fi înlocuit — vechiul plug tras a lene de 4 boi, ca pe vremea Demetrei, când aceeaș putere va fi întrebuițată la grapă, tăvăluce, sămănătoare, coasă, seceră, ș. a. numai atunci bogăția și traiul nostru peste tot se va îmbunătăți.“ Și nu e mirare, că o parte însemnată din criza noastră de azi se datorește modului nostru de producere agricolă, inferior altor țări, fiindcă nu folosim în deajuns puterea vaporului și mașinilor.

N. Hamsea.

DIN POPOR.

Măi bădiță, strugur bun,
Te-aș rupe și nu mă îndur.
Măi bădiță, păr galbin,
Gura ta-i păhar de vin,
Păhar de vin de toamnă
De nu mă pot sătură.

Auzi, mândro, popa toacă
Ieși afară de te roagă
La păreți, la chiotori,
La grădinița cu flori.
La un fir de tămâită
Ca fetele din uliță.

Grădiniță cu doi brazi
O mândruță la doi frați,
Grădiniță cu doi peri
O mândruță la doi veri.
Cine nu știe ce-i dorul
Poate crește ca mohorul,
Eu dorul l-am cunoscut
Ca mohorul n'am crescut.
Badea meu, tinăr copil,
Cu trupșor de trandafir,
Când îl văz între feciori
Par'că-i bujor între flori.

De-ai fi, mândro, 'n sat cu mine
Nu te-aș da pe mare bine,
De-ai fi, mândro, 'n sat la noi
Nu te-aș da pe patru boi.

Părăuț de lângă moară
De ce nu ești din cerneală?
— Ca să-mi pot cerni crătinta
Că m'o părăsit bădița.

De marginea codrului
Un voinic eu mândra lui,
Numai eu pe-o călicea
Plâng după dragostea mea.

Eu mă duc, mândră, azi-mâne
Dorul meu la tin' rămâne,
Grijește-mi-l, mândră, bine
Cum te-am grijit eu pe tine;
Și mi-l leagă, mândră, leagă
In corn de năframă neagră,

Și mi-l dă, mândră, pe apă
Și te uită de să 'neacă;
De-i vedeă, că se oprește
Să-mi mai traji, puică, nădejde
De-i vedeă, că apa-l mână
Să-ți iei, dragă, ziua bună.

Străinu-s, Doamne, pe lume
De ca min' nu mai e nime,
Numai mirla din pădure,
Dar și ea-are un frățior
Pe cucuțu gălbior.

Firicel de pădăie
Arz-o focu cătănie,
C'am un bădiț ca o stea
Și mi frică, că mi-l ia,
Și-am un bădiț ca o cruce
Și mi-i frică, că mi-l duce.

Culese de *Gh. Tulbure.*

ȘTIRI.

Inștiințare. Am trimis această foaie timp de o jumătate de an unui număr foarte mare de cetitori, fără ca mulți din ei să fi plătit abonamentul și fără să fi returnat cele 24 numere ale foii. Drept aceea pe toți acești cetitori i-am socotit și-i socotim abonați și-i rugăm să binevoiască a ne trimite abonamentul pe asemnatul alăturat la Nr. 20 al foii.

Abonații cari au plătit numai pe un pătrar sau o jumătate de an sunt rugați să-și înoiască abonamentul la timp trimițând suma cu care sunt în restanță.

Totodată rugăm să se lipească pe dosul cuponului întregă adresa sau să se scrie măcar numărul învalitoarei în care trimitem foaia și să ni-se împărtășească spre îndreptare greșelile ce s'ar fi strecurat în adresă.

Cărturărimea noastră o rugăm și la acest loc să răsפândească această foaie în păturile largi ale țărânilor noastre.

Prelegeri populare. — In despărțământul „Mercuria“ al Asociațiunii s'au luat în program următoarele prelegeri :

1. Dl. R. Vraciu, Poiana, „Despre pomărit“.
2. Alexandru Măcelariu, Sângătin, „Despre cultura pământului pentru cereale“.
3. Dumitru Muntiu, Reci, „Despre vierit“.
4. Romul Pop, Gârbova, „Despre economia rațională“.
5. V. Greavu, Gârbova, „Cultura viței americane“.
6. Stefan Morariu, Cunța, „Cultivarea pământului după comasare“.
7. Pompiliu Predovicu, „Combaterea beției“.
8. N. Crețariu, Vingard, „Ingrijirea gunoierului și întrebuințarea lui“.
9. Teofil Bărbat, Spring, „Cultura fânătelor“.
10. Barb, Doștat, „Ingrijirea vitelor“.
11. Stefan Medeșan, Gusu, „Despre cruțare“.
12. Ilie Pop, Ludoș, „Despre vierit“.
13. Dumitru Ivan, Apoldul mare, „Despre manipularea vinurilor“.
14. Basiliu Neșă, Apoldul mare, „Cum se poartă socotelile în economie“.
15. Nicolae Ivan, Dobârca, „Despre albinărit“.
16. Vas. Radu, Cărpiniș, „Despre vierit“.
17. Vasilie Dobrescu, Rod, „Rentabilitatea industriei de casă“.
18. Dumitru Orăștian, Apoldul inf. „Despre legumărit“.
19. Tănăsă, Poiana, „Despre rentabilitatea pomăritului“.
20. Nicolae Serb, Poiana, „Despre îmbrățișarea meseriilor“.
22. Constantin Țintea, Jina, „Despre îmbrățișarea negoțului“.
23. Nic. Vl. Stezar, Jina, „Despre cultura pomilor“.
24. Dr. Ghiță Măcelariu, „Despre insotiri“.
25. Ioan Sava, Jina, „Despre vierit“.
26. Directorul despărțământului, „Despre Asociațiune“.

Prelegerile se vor ține sub conducerea directorului despărțământului, carele va fixa ziua și locul ținerii.

S'au ținut prelegeri populare în Spring unde a vorbit la înțeles Bărbat inv. despre „Datorințele și drepturile civile“, și pâr. Predovici din Vingard „Despre cultura nutrețului de vite“.

Aflăm, că în *Viștea inferioară*, fruntașa comună românească din Țara-Oltului, s'a înființat de curând, la indemnul și sub cărmuirea părintelui *Gh. Tulbure o Tovărășie de consum și valorizare*, pe acțiuni. Nu putem recomanda din deajuns întemeierea astorfel de instituțiuni economice, chemate să sprijinească gospodăria țaranului nostru, să-i valorizeze sudoarea feței lui și să trezească într'ânsul spiritul de solidaritate și de întreprindere.